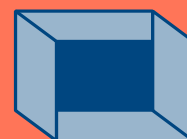

Život za tzv. normalizace

Jak oslavovali státní svátek?

Co budeme sledovat

Budeme pozorovat, jak byly vyzdobeny budovy při oslavách významných dnů v období tzv. normalizace v Československé socialistické republice. Budeme pátrat po tom, jak probíhala oslava Svátku práce.

Co je naším cílem

Budeme si všimat slavnostní výzdoby budov a diskutovat o tom, proč byla výzdoba právě taková a co to znamenalo.

•

Ze vzpomínek účastníků oslavy budeme rekonstruovat její průběh a uvědomovat si, proč byla organizována.

Jméno a příjmení:

Co se může hodit 1

Normalizace

Slovem normalizace označujeme období od podzimu 1969 do podzimu 1989, kdy Komunistická strana Československa postupně upevňovala znovu svoji moc a úzce spolupracovala s poradci ze Sovětského svazu. Během tohoto období byla omezována občanská práva a občané byli tzv. „kádrováni“ (prověřováni) a museli prokazovat oddanost (loajalitu) stávajícímu režimu. V polovině 80. let 20. století se začal režim uvolňovat vlivem přestavby (perestrojky) v Sovětském svazu. Jedním z projevů loajality s režimem byla účast na státem organizovaných oslavách.

V době tzv. normalizace se konaly oficiální oslavy v těchto dnech:

- 25. 2. Vítězný únor, významný den
- 1. 5. Svátek práce, den pracovního klidu
- 9. 5. Den osvobození Československa Sovětskou armádou, státní svátek
- 29. 8. Slovenské národní povstání, významný den
- 28. 10. Den znárodnění, významný den (od 1975, do té doby den pracovního klidu)
- 7. 11. Velká říjnová socialistická revoluce, významný den

Zdroj 1

HistoryLab: Jak oslavovali státní svátek?

Pečlivě si prohlédněte fotografii ve cvičení HistoryLab a po dohodě na ní označte důležité prvky.

Zdroj: HistoryLab (2022)

Kdo se účastnil oslavy státního svátku?

Myslím si, že...

Co bylo podle vás smyslem oslavy a proč se jí lidé účastnili?

Myslím si, že...

Co se může hodit 2

Svátek práce

Svátek práce – 1. květen – byl za tzv. normalizace označován jako den oslavy práce a dělnické třídy. Tradice jeho slavení je však starší. Poprvé byl slaven v roce 1890 a připomínal celodenní stávkou dělníků

v Chicagu 1. 5. 1886 za osmihodinovou pracovní dobu. Stávky se zúčastnilo asi 300 000 dělníků. Jako mezinárodní svátek ho navrhli francouzští socialisté v roce 1889. Poprvé byl v Praze slaven na Sřeleckém ostrově v roce 1890.

Ze dvou vzpomínek na prvomájové oslavy (zdroje 2 a 3) se můžeme dozvědět o jejich účastnících víc. Pečlivě si přečtěte obě vzpomínky a vypracujte úkol pod nimi. **Pokud jste se dozvěděli něco nového o účastnících oslav, doplňte své poznatky do řádků ke cvičení HistoryLabu.**

Zdroj

2

Vzpomínka pamětnice z Prostějovska

„... První máj, to byla záležitost existenční, protože účast byla povinná pro všechny. Školní děti a ostatní. Nejdřív se všichni shromáždili na shromaždištích. Tedy u škol, u továren, a procházel městy nebo obcemi průvod, který končil před radnicemi měst, kde byly postaveny tribuny s představiteli KSČ nebo krajských výborů. A průvodu se kromě civilních obyvatel účastnilo i vojsko, protože armáda byla vlastně povinná vojenská dvouletá služba. Takže kde byly vojenské útvary, tam se účastnilo i vojsko. Ve větších městech i s vojenskou technikou. A pak tedy kromě vojska, každá továrna měla svou milici, muže ve stejnokrojích, kteří měli se zbraní v ruce chránit továrny, ti chodili do průvodu taky. Nebo sportovní oddíly. Zrovna tak jako 1. máj se slavily ostatní svátky.“

pamětnice, 69 let / rozhovor z 12. 5. 2012

Zapište v bodech průběh oslav Svátku práce popsaný ve vzpomínkách:

Zdroj

3

Vzpomínka pamětnice z Rakovnícka

„Účast na průvodu na Prvního máje byla povinná. I když to byl svátek a nešlo se do práce a do školy, museli jsme ráno všichni přijít na určené seřadiště. Tam se udělala docházka, vyfasovali jsme transparenty, mávátka, balónky. Pak jsme strašně dlouho čekali, než na nás došla řada, a šli jsme. Před tribunou nám učitelé řekli, co musíme zakřičet za heslo. Na konci vždycky byli vojáci a alegorické vozy. Bydleli jsme v Žatci a tam bylo vojáků hodně. Postupně se všichni řadili na náměstí, a když všichni došli, byly projevy. Trvaly nekonečně dlouho a my jsme nesměli jít domů. Když to skončili, byla Internacionála a hymna, odevzdali jsme mávátka a mohli jsme domů.“

Ty průvody byly moderované. Na balkóně radnice stála moje maminka a vždycky říkala do mikrofonu, kdo jde. Třeba: ‚S veselými barevnými květinami z papíru v rukou jdou naši nejmenší z 1. základní školy. Jejich učitelky nesou transparent s nápisem Mír dětem celého světa. Za nimi už je vidět první vozidlo útvaru 6363. Veze transparent Armáda – hráz míru a socialismu,‘ a tak pořád dál. Někdo z národního výboru stál u ní a říkal jí, kdo se blíží, nestihla to vůbec sledovat. Domů přišla vždycky jako poslední, protože po průvodu byla porada, na které se rozebíralo, co řekla špatně, anebo jestli něco nevynechala.“

pamětnice, 46 let / rozhovor z 23. 4. 2012